

Strāva #11

Literatūras žurnāls

Virdžīnija Vulfa
Lords Bairons
Daniels Hermanis
Simona Šūmane
Roberts Vilsons
Anna Auziņa
Anna Belkovska
Herta
Aleksandrs Barons
Alise Bogdanova
Kārlis Vērdiņš
Anda Baklāne
Ieva Melgalve
Māra Ulme
Rvīns Varde
Dace Bula
Baņuta Rubesa

Vasara 2024

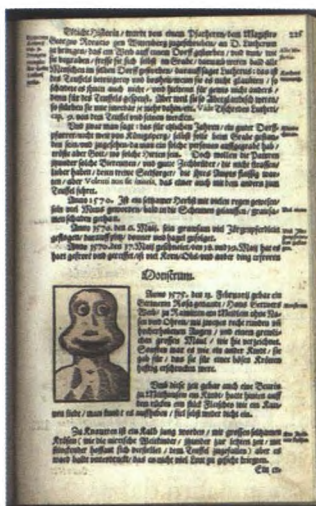
Saturs

- 4 Virdžīnija Vulfa**
Flašs
No angļu valodas tulkojusi Ieva Melgalve. Elizabetes Baretas Brauningas dzejoli atdzejojuši Ivars Šteinbergs un Ieva Melgalve
- 13 Lords Bairons**
Epitāfija sunim
No angļu valodas atdzejojuši Ivars Šteinbergs un Latvijas Kultūras akadēmijas Akadēmiskās bakalaura studiju programmas “Mākslas” Kultūras un mākslu studiju apakšprogrammas 2. kurss
- 15 Daniels Hermanis**
Baisais dzemdējums
Komentāri un tulkojums – Laura Kreigere-Liepiņa, atdzejojis Ojārs Lāms
- 28, 31, 32, 41, 42, 80**
Simona Šūmane
Migla un Zibsnis
- 29 Bestiārijs Latvija**
Roberts Vilsons, Anna Auziņa, Anna Belkovska, Herta, Aleksandrs Barons, Alise Bogdanova, Kārlis Vērdiņš
- 44 Anda Baklāne**
Piezīmes par dzīvnieku daudzveidību 20. gadsimta latviešu dzejā
- 58 Ieva Melgalve**
Vilks un Sarkangalvīte
- 65 Autobiogrāfija**
Māra Ulme
- 72 Rvīns Varde**
(m)ērgli
- 81 Dace Bula**
Zudusī suga
- 91 Baņuta Rubesa**
Jenoti arī ir zīdītājdzīvnieki.
Egberts
No angļu valodas tulkojusi Dace Strelēvica-Ošiņa

Baisais dzemdējums

Komentāri un tulkojums – Laura Kreigere-Liepiņa
 Ardzejojs Ojārs Lāms

Kada monstra ilustrācija vācu luterāņu mācītāja, vēsturnieka un kartogrāfa Hennebergera (*Kaspar Henneberger*, 1529–1600) Prūsijas hronikā “*Erklärung der Preussischen grössetn Landtaffel oder Mappen*”, Königsberg, 1595. 225. lpp.

16. gadsimta sabiedrībā neparastas dabas parādības un anomālijas, kas tolaik vēl nebija izprotamas, bet mūsdienās ir izskaidrojamas, uztvēra ar zināmu piesardzību un bijību vai pat ar bailēm un riebumu. Livonija un visa pārējā Eiropa bija nemītīgi ierautas nežēlīgos karos un reliģiskos konfliktos. Eiropu pāršalca Reformācijas vēsmas, kas līdzī nesa pretestības vilni. Agro jauno laiku idejas 16. gadsimta beigū Livonijā tikai stāvēja uz sliekšņa un gaidīja brīdi, kad nomainīt viduslaiku iedibināto kārtību. Pasaulē bija notikuši ģeogrāfiski atklājumi, bet Livonijā plosījās nežēlīgs karš, kuru varenajam Polijas karalim Stefanam Batorijam (*Stephen Báthory*, 1533–1586) izdevās pārtraukt tikai 1582. gadā.

Prūšu dzejnieks un Polijas karaļa rakstvedis humanists Daniels Hermanis (*Daniel Hermann*, 1543–1601) ieradās Rīgā 1582. gadā kopā ar Polijas armiju. Viņš apmetās uz dzīvi Rīgā, kur pildīja diplomāta misiju Polijas kroņa uzdevumā un sacerēja izcilu renesanses laika dzeju, galvenokārt par Rīgas

Pareģojumi un dabas brīnumi 15. gs. bestsellerā – Hartmana Šedela pasaules hronikā (Schedel, Hartmann. *Liber chronicarum*. Nurnberg, 1493, Fol. CLI).

un Livonijas politisko skatuvi. Danielam Hermanim radās vienreizēja iespēja savām acīm skatīt toreiz ārkārtēju notikumu un sacerēt poēmu “Baisais dzemdējums” (lat. *De monstroso partu*), kad 1595. gadā Livonijā, mūsdienu Aizkraukles rajonā, kādai lauku sievietei piedzima bērns ar iedzimtām anomālijām. Dzejnieka stāstījums uzbur anatomiski detalizētu ainu par nelaimīgo bērnu, kas kalpo kā simbols sašķeltai un kroplīgai Livonijai. Hermanis šo monsturu apraksta kā dabas brīnumu un ļaunu dabas zīmi, bet mūsdienu medicīnā konkrētais gadījums varētu būt atpazīstams kā Freizera sindroms.⁰¹

Baisais dzemdējums jeb bērns ar iedzimtām anomālijām Danielam Hermanim bija iedvesmas avots, lai raksturotu samilzušos konfliktus Livonijas politiskajā vidē. Dzejas rindās varētu būt atsaucies uz kontrreformācijas atbalsīm (katoļu un protestantu reliģiskās cīņas) vai Cēsu, Pērnavas un Tērbatas pārvaldītāju nesaskaņām, vai pat uz vispārējiem juku laikiem Livonijā pēc drausmīgi ilgā kara.

Paralēli centrālā notikuma tēlojumam Daniels Hermanis, tipiski humānisma dzejas stilam, atminas daudzos piemērus no antīkās pasaules. Viens no autoritātēm dzejniekam ir bijis Plīnijs Vecākais (*Plinius Secundus*, 23–79), kurš ar nozīmīgo darbu dabaszinātnēs *Naturalis Historia* iedvesmoja daudzus humānistus. Medicīna, astroloģija, astronomija un dabas zinātnes Daniela Hermaņa laikā bija disciplīnas ar diezgan plūstošām robežām un cieši saistītas ar antīko autoru tekstu kritisku izpēti. “Agro jauno laiku periodā medicīnisko zināšanu progress bija būtiski atkarīgs no pētījumiem par dabu, cilvēka ķermeni un *materia medica*, tikpat ļoti kā no antīko tekstu – ja iespējams, atjaunotu to neskartajā stāvoklī

01 Lībiete, I. *The monster of Ascheraden: A description of syndromic cryptophthalmos by poet Daniel Hermann in “De monstroso partu...” published in Riga, 1596*. Birth Defects Research, 2020; 1– 5. <https://doi.org/10.1002/bdr2.1632>

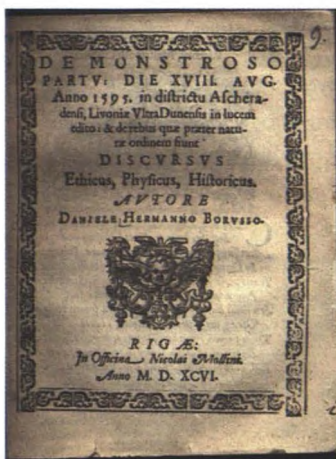
– atklāšanas.⁷⁰² Daniels Hermanis, visticamāk, bija iepazinies arī ar agro jauno laiku mediķu uzskatiem, piemēram, ar ārsta un alkīmiķa Paracelza (*Theophrastus von Hohenheim*, ap 1493–1541) skatījumu. Arī Daniela Hermaņa izcilā izglītība, tai skaitā studijas dabaszinātnēs, liek aizdomāties par viņa paša medicīnas zināšanām. Kaut arī poēma nav uzskatāma par medicīnas darbu, tā ir izcils renesanses dzejas paraugs ar atsaucēm uz antīko literatūru un agro jauno laiku vēstures notikumiem, un dzejā atveidotā “monstra” dzīvais apraksts ir anatomiski precīzs.

Cilvēki ar iedzimtām anomālijām jeb monstri 16. gadsimtā tika uzskatīti par ļaunu vēstošām zīmēm. Tos nostatīja līdzās citām dabas parādībām – komētām, saules aptumsumam, asins lietum, kas pieminēti poēmā. Tomēr Daniela Hermaņa dzejas rindas nav tikai metaforām pārbagāti vēsturisku notikumu skaidrojumi, iespīestās atsauces lappušu malās norāda uz enciklopēdisku precizitāti faktos. Tā, piemēram, lai tēlaini raksturotu šausminoši garo un mokošo Livonijas karu ar moskovītiem, dzejnieks piemin 1577. gadā pie debesīm liesmojušo komētu. Šo komētu apraksta arī Livonijas vēstures hronisti, un neizbrīna tas, ka cilvēki bija pārbijušies, redzot debēs ugunīgu parādību. “Astroloģiskie ticējumi un māņi ilgajos viduslaikos bija dziļi iegūlušies cilvēku apziņā, jo ar tiem saistījās senie dabas izpratnes priekšstati par debess spīdekļu dievišķo ietekmi uz viņu dzīvi, likteni, laimi un bēdām, veselību un slimībām, kariem un citiem notikumiem.”⁷⁰³ Tiesa, par astronomiju un astroloģiju bija dzirdējuši tikai mācīti vīri, tai skaitā arī Daniels Hermanis. Viņš prasmīgi ilustrē savas zināšanas tā laika astroloģijā jeb/vai astronomijā, un, iespējams, viņam ir bijuši zināmi laikabiedra, Rīgas ārsta, astrologa un astronoma Zaharija Stopija (*Zacharias Stopius*, 1535–1593) novērojumi, kurš 1577. gada komētu, to astronomiski un astroloģiski izpētījis, raksturo kā ļaunu zīmi, Dieva dusmas, saista pat ar kroplīgu cilvēku dzimšanu u. tml.⁷⁰⁴

Brill's Encyclopaedia of the Neo-Latin World. Edited by Philip Ford, Jan Bloemendal, and Charles Fantazzi. Leiden, Boston: Brill, 2014, p. 681.

03 Klētnieks, Jānis. *Astronomija un ģeodēzija Latvijā līdz 20. gadsimtam*. Rīga : 2014, 89.–90. lpp.

04 Turpat, 97.–98. lpp.

Poēmas "Baisais dzemdējums" titullapa, Rīga, 1596.

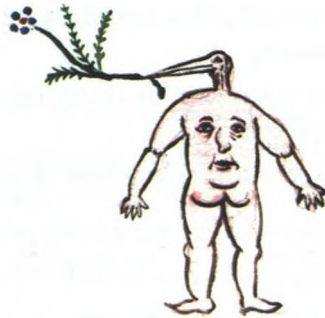
Sacerējuma nosaukumā pats autors minējis, ka tā ir ētikas, dabaszinātnes un vēstures apcere. Dzejolī viscauri klātesoša ir dzejnieka ētisko vērtību paušana, kas lieliski iederas didaktiskās dzejas žanrā. Kristīgās vērtības, atsauces uz Bībeles sižetiem un personāžiem dzejā kalpo kā Daniela Hermaņa labā un ētiskā piemērs, tā no vienas puses ir literārā nodeva laikmetam un humānisma literatūrai, no otras puses – izgaismo Daniela Hermaņa kristīgos ideālus. Līdzīgi antīkās pasaules episkajai tradīcijai, Daniela Hermaņa poēma iesākas ar uzrunu Dievam. Dzejas rindās paveras gan humānistu ētisko un estētisko ideālu cildinājums, gan kristietības neatsverami nozīmīgā loma cilvēka dzīvē. Viņš

sniedz arī atbildi uz ārkārtīgi būtisko jautājumu, kas balansē uz reliģijas, mitoloģijas, filozofijas robežām: vai vajadzētu kristīt šādu bērnu ar iedzimtām anomālijām? Jā, ja tas līdzinās cilvēkam, nevis dzīvniekam!

Zīmes (omeni) mēdz būt labas un ļaunas. Zvaigzne, kas aizveda ķēniņus pie jaundzimušā Kristus šūpuļa, bija nedabiska, bet laba. Kā labo pareģošanas zīmju paraugus Daniels Hermanis piemin mītiskus un reālus varoņus. Caur varoņu tēliem varam saskatīt dzejnieka individuālo vērtību sistēmu. Antīkais varonis Herkules, šūpulī gulēdams, cīnās ar ļaunumu, ko viņam uzsūtījusi Jūnona. Cits varonis, kuru Daniels Hermanis cildina, ir 15. gadsimta albāņu nacionālais varonis Skanderbegs jeb Ģerģs Kastrioti (*Gjergj Kastrioti*, 1405–1468). Viņam jau dzimšanas brīdī uz rokas esot parādījusies zobena zīme vai attēls, kas liecina par viņa varonību nākotnē. Par sava laika lielāko varoni, šķiet, Daniels Hermanis uzskata Polijas karali Stefanu Batoriju, ar kuru kopā pavadīja daudzus gadus kara nometnē un piedzīvoja Livonijas kara šausmas. Daniels Hermanis ir veltījis Stefanam Batorijam atsevišķu varoņeposu "Stefaneīda", kas diemžēl palika nepabeigta.

Poēma sacerēta episkajā pantmērā, daktila heksametrā, līdzīgi kā "Īliāda" vai "Odiseja", kas ir raksturīgi antīkās episkās poēmas literārajam žanram. Lasītājs var iepazīties ar vēlinās

renesances dzejas tradīcijām un krāšņām dzejas rindām latīņu valodā, turklāt darbs uzskatāms par vienu no pirmajiem Rīgas iespieddarbiem par medicīnas tēmu. Daniels Hermanis dzīvoja laikā, kad cilvēkus interesēja viss vēl neizpētītais un neizzinātais, kad enciklopēdisku zināšanu atspoguļošana mijās ar plašo pasaules izzināšana spektru.⁰⁵ Lasiet dzejas rindas un mēģiniet notvert renesances laika pasaules izjūtas!

05 Vairāk par poēmu un Daniela Hermaņa biogrāfiju var uzzināt: Schieman, Theodor; Daniel Hermann. *Ein livländischer Humanist*. In *Historische Darstellungen und archivalische Studien ; Beiträge zur Baltischen Geschichte*. Hamburg, Mitau : Gebr. Behre, 1886. S. 51–74. ; Kreigere-Liepiņa, Laura. Monstri un zīmes, to interpretācija Daniela Hermaņa poēmā *De monstroso partu*. Latvijas Nacionālās bibliotēkas Zinātniskie raksti 4. sējums, 202.–222. lpp.

Fragmenti no Daniela Hermaņa poēmas “Baisais dzemdējums”

1. fragments. Baisā dzemdējuma apraksts, vēsturiskais konteksts

- Briesmīgi likteņi pasauli grēcīgo nemitus apdraud,
 Būdami atmaksa ļaudīm par nespēju paklausīt dieviem;
 Vienlaikus tomēr Dievs brīdinot baismīgus piemērus
 sūta,
 Aicinot cilvēkus, mācību apgūstot, nākt tiem pie prāta.
- 5 Daba tad pazaudē skaistumu savējo, kā arī godu,
 Ķermeniem kroplīgiem topot un locekļiem zaudējot
 skatu,
 Cilvēka veidolam vērstoties neglītam visās tā daļās.
- Aizkrauklē livoņu zemē stāv gruvešos brukusi pils,
 Netālu ronama zemnieku mājele maza, un tajā
- 10 Notika dzemdības grūtas un baisas, un pasaulē nāca
 Meitene šausmīga skata (kaut dzimusi nebūtu viņa).
- Proti, tās galva, kas Dieva lemts mitekļis saprāta
 domām,
 Dotas kas ļaudīm, lai patieso spētu tie atšķirt no
 maldiem,
 Viscaur ir kroplota baisi ar šausmīga paskata veidiem.
- 15 Gludena piere tur pilnībā pārveļas actiņām pāri,
 Uzacis redzamas nevaid un plakstiņi zuduši arī.
 Redzokļi abi ir noslēpti dziļi zem pabiezās ādas.
 Līdzīga kurmjēiem ir dzimšana – akliem un pakļautiem
 tumsai.

Baisā dzemdē-
juma apraksts

Šausmīga
izskata galva

Nav uzacu,
nav plakstu,
nav acu

<p>20 Labās acs vietā ir jaušama iekšēji spīdoša degsme, Tiekšanās pasauli redzēt, bet pārkaru āda tam traucē, Zīlītei iespējas liegtas ir raidīt no viduča acī Starus, kas redzamo apkārtni uztver. Nekādu nav arī</p>	<p>Labās acs atra- šanās vieta</p>
<p>Pazīmju kreisajam redzoklim. Vaigi ar pieri ir kopā.</p>	<p>Kreisās acs atrasšanās vieta</p>
<p>Sīciņās austiņas tiešām ir mazākas vēl par mazām.</p>	<p>Ļoti sīkas aus- tiņas</p>
<p>25 Sietiņa kaula nav; deguna izcilnis manāms nav sejā. Vietā, kur nāsīm ir jābūt, deguna leļpusē dobums Rēgojas, saplūstot kopā ar muti it tukšumā plašā.</p>	<p>Nāsu nav Nāsu vietā dobums</p>
<p>Atverei pāri šai izplešas dīvainā trīslapu kroka, Ieņemot degunam ierastā veidolā radīto vietu.</p>	<p>Pāri dobumam gaļīga trīslape</p>
<p>30 Mēle ir izkārtā laukā un pāršķelta it kā ar stigu, Divdaļās dalīta smaganu apakšas gaļā tā turas, Tuvumā saišu nav, varētu mēlei kas kustības piešķirt.</p>	<p>Mēle sašķelta un nekustīga</p>
<p>Augšējās lūpiņas iekšpusē žokļkaula abējās pusēs</p>	<p>Zobi abās pusēs žoklim</p>
<p>35 Rēgojas dobuma priekšā kas līdzīgs īsteniem zobiem, Žokļkaula dziļumā nākotnes dzerokļu aizmetņu zīmes Manīt var līdzīgas dīvainam kaulam, kas nevietā radies.</p>	<p>Sašķeltas iek- šējās aukslējas</p>
<p>Savukārt aukslējas, kuras ir parasti līdzīgas velvei,</p>	<p>Sprauga uz tukšas galvas čaulas</p>
<p>Rēgojas plaisa, caur kuru vīd galvkausa pamatne slēpta,</p>	
<p>Kroplajam dobumam vidū ir veidojums, līdzīgs kas sijai.</p>	<p>Asiņaina sija cauri</p>
<p>40 Asiņu krāsā šis veidols vijas caur aukslējām visām.</p>	

	Skaņas nevienas un raudas nekādas no bērna šī mutes	Nekāda raudāšana
	Neatskan. Nopūtas bija no dziļumiem dzirdamas tikai.	
	Neglītas, skumīgas elsas vien skanēja paklusā balsi.	Nepārtrauktas elsas
45	Dzemdējums baisais nav spējīgs zīst mātes krūts pienu, Mākslīgi baro to, dodot tam pienu no malas, kad prasa.	Nespēja zīst mātes pienu
	Strauji un pārāk tam ātri aug locekļi pilnīgi visi, Rokas tam īpaši kroplīgu veidolu guvušas iraid –	Strauja locekļu augšana īsā laikā
	Pirksti uz rokām tam visi ir pārklāti kopīgu ādu. Nadziņi tomēr ir pirkstgalos redzami, zuduši nav tie.	Saauguši roku pirksti
50	Pirkstus nav iespējams paplest, jo plauksta ir nekustīgs viens.	
	Līdzīgi izskatās pirksti uz kājām, kam āda ir apkārt, Līmēti gluži kā kopā ir pirksti un kustībai sveši.	Kāju pirksti saauguši
	Bērnam šim veidols ir tiešām baiss, skumīgi skatīt to bija. Savām pats acīm to redzēju, lūkojot locekļus visus.	
55	Pilsētas pilsoņu pūlis par baismoni brīnījās ļoti (Dodi pilsētai tapt tādai, kāda reiz kurētiem bija). Skaidrības nebija te, kas darāms ar bērnu šo tālāk. Apslacīt kristībā viņu vai tomēr ne. Vecākiem bargi Pieteikts ir nemēģināt dzīvību atņemt radībai kroplai,	
60	Uzdots ir viņiem, lai sargāts tiek bērns, kamēr liktens ļauj dzīvot.	
	Jūs, kam ir pazīt ļauts slēptās un neskaidrās norišu domas,	

Mēģiniet skaidrot šo lietu, par palīgu saprātu ņemot!
 Uzņemties svarīgi starpnieka veikumu nespēšu šoreiz.
 Tomēr vēl nedaudz ko teikšu, pirms atstāt šo lietu to
 vīru

Saruna par
 ētiku jeb baisā
 dzemdējuma
 stāsts

65 Sarunām viedajām, templi kas svētīto drosmīgi sargā;
 Kā arī tiem, kuriem vienkāršos ļaudis ir aprūpēt
 uzdots.

Mūsdienās dzīvojam pretēji kārtībai, saprātam
 trūkstot.

Politiskā stā-
 vokļa apraksts

Padomam trūkstot, un tiesībām arī, un likumiem
 trūkstot.

70 Tāpēc, lūk, kroplajam bērniņam doba ir galva un
 veidols

Ārpusē baismīgi izskatās. Mirstīgie ļaudis
 Nevēlas skatīties taisni, bet sānceļos nokļīst.

Tāpēc, lūk, daba zem ādas ir slēpusi aci, kas tiecas
 Pasauli aptvert un redzēt it visu, kas apkārtnē notiek.

75 Kreisā acs tikmēr ir zudusi pilnībā, pēdām pat gaistot.
 Tāpēc mums labā acs jāglābj ir, paceļot pārkaru ādu,
 Pārvilktu labajai acij, kas iekšpusē tomēr vēl kustas –
 Novērst lai nelaimes spētu, bez kreisās acs dzīvojot sen
 jau.

Prāts, kas mums sagūstīts biezā jo biezā ir neprāta
 miglā,

80 Spētu lai nosargāt gaisu un netiktu laupīta gaisma.
 Kurli mēs esam un negribam uztvert, ko pareģo zīmes.
 Daba ir devusi bērnam šim sīkas un vītušas ausis.

Savukārt vēlamies visi mēs lielas un dzirdīgas ausis,
 Piesaucam dievišķo varu, lai visiem tā dāvātu nāsis

85- Derīgas. Būtu mums vienmēr lai spēja to īpašo smaržu
 Sajust, kas vienprāta ļaudīm un bijības noskaņai rada.

- Smaržu šo izkļiedēt kaitīgi. Paliekot tukšajam gaisam,
Saskaņa izzūd un apkārt gaist vienprāta gaisotnes
labums. Politiskā stāvokļa apraksts
- 90 Tāpēc ir kroplīgās lūpas un nāsis, aiz kurām ir bedre,
Zīme, kas raksturo ķildas un kašķus starp mūsdienu
ļaudīm.
- Trīslapes veidola gaļa, kas karājas pāri pār muti,
Kustoties šurpu turp raksturo cilvēku svārstīgās domas.

2. fragments. Ļaunas un labas zīmes, to interpretācija 16. gadsimta sabiedrībā; 1577. gada komēta Livonijā.

- Zīmes it daudzas no Sofijas avotiem izriet un dabas
Norisēm pieder. Bet dažkārt ir zīmes, kas pasaulē
rodas Dabas likumiem pretējas zīmes (omeni)
Pretēji kārtībai, pastāv kas noteikta dabā. parādās gan
debesīs, gan
starp cilvēkiem
- Vēstneses noteiktām lietām ir zīmes, gan labām, gan
ļaunām. Ir labas un tāpat ļaunas
- 225 Zīmes var rasties gan debesīs augstu, gan cilvēku vidū.
Cilvēki piedzimst zem naidīgas zvaigznes, ja ļaunuma
zīmēm
- Vēstneši kļuvuši. Liktenis jauks arī zīmēs tiek rādīts.
- Zināmā zvaigzne nebija debesīs sākumā likta.
Nebija planēta, parasta zvaigzne tā, bet gan varas
- 230 Dievišķās īpaši izveidots spīdekļis, debesīs nolikts,
Ķēniņiem būtu lai zīme, kas droši tos aizved pie
Kristus.
- Ceļu tā rādīja, virzoties debesu jumā pa priekšu.
Laimīga zīme šī zvaigzne cilvēku labumam bija.
Redzama nebija pirms tam un neusa tā arī vēlāk.

- 235 Mēness pilns redzams kad debesīs stāvam pret
mirdzošo sauli, Nedabiska
eklipse
- Eklipse nerodas. Tomēr, kad sastājas virzienā vienā
Spīdekļi abi un karājas Mēness starp zemi un Sauli,
Gaisma no Saules tad aizsegta tiek un pārklājas zeme ar
240 tumsu.
- Dēlijai dzimstot, Zevs aizsedza pilnībā Sauli ar salu.
Arī tai stundā, kad Pestītājs nevainīgs tika sistis krustā,
Izzuda Saule pie debesu juma un iestājās tumsa.
Nebija dabiski Saulei zust laikā, kad debesīs jābūt.
Tomēr šis aptumsums skumjajā nāvē dod cerības zīmi –
Pārspēta nāve ar nāvi tiek. Nāve ir uzveikta nāvē.
- 245 Ja vien ir cilvēkus ļauts skatīt līdzībās dieviem un ja
vien Cilvēkiem lab-
vēlīgas zīmes
- Izdomu nostatīt līdzās ar patiesām lietām mēs
drīkstam,
Patiesas lietas tad redzamas slēpjamiem izdomas tērpā.
Godātā senatne domāja – varoņi dzimstot no tēva
Dieva un mātes, kas parasta mirstīga sieviete iraid.
- 250 Apejot dabisko kārtību, Herkules, būdams vēl guļošs Zīme Herku-
lesam
- Šūpulī, mazajām roķelēm iespēja brīnumus paveikt,
Grābdams un nožņaugdams briesmīgo divgalvu
Tīrintas čūsku.
- Jūnona slepenā skaudībā sūtīja nezvēru zēnam.
- 255 Paveikdams brīnumu, Herkules izcelsmi rādīja savu.
Līdzīgus veikumus vēlāk viņš veica jau brieduma gados.
- Skanderbergs, albāņu varonis, piedzima zobena zīmi Zīme Skander-
bergam
- Labajā plaukstā tik skaidru, ka labākais mākslinieks
tādu
- Nespētu izveidot, lietojot košākās krāsas un rīkus.
Vēsture liecības drošākās piedāvā, Epīru arī.

Stefans no ungāriem ķēniņš bij', Moskali spēja kas patriekt.

- 290 Atspieda atpakaļ viņu uz tālajiem Maskavas purviem, Iztīrot livoņu zemi no naidnieka baisā un ļaunā. Zemē, kas sagrauta bija un tukša, pie debesīm zīmes Rādījās, vēstot par svarīgām lietām un turpmākiem kariem.

Ķēniņa
Stefana karš
pret Maska-
vieti no 1579.
gada līdz pat
1582. gadam

